

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Lesnická politika z pohledu Evropské unie

Bakalářská práce

Autor: Pavlína Maxová

Vedoucí práce: Ing. Radek Rinn

2021

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Pavλίna Maxová

Lesnictví

Hospodářská a správní služba v lesním hospodářství

Název práce

Lesnická politika z pohledu Evropské unie

Název anglicky

Forestry Policy from the Point of View of the European Union

Cíle práce

Cílem práce je analýza aktivit v rámci lesnické politiky na úrovni Evropské unie a vyhodnocení jejich vlivu na lesnickou politiku v České republice.

Metodika

Práce bude analyzovat probíhající aktivity v oblasti lesnické politiky na úrovni Evropské unie s důrazem na současné dění a aktuální témata společná pro členské státy (udržitelnost, klimatická změna apod.). Vyhodnoceny budou také dopady mezinárodních aktivit na lesnickou politiku v ČR.

Harmonogram práce:

Duben – prosinec 2020: Výběr vhodných strategických dokumentů a jejich analýza na úrovni ČR a EU

Březen 2021: předložení výsledků práce, diskuze

Duben 2021: předložení kompletně zpracované BP

Doporučený rozsah práce

min. 30 normostran

Klíčová slova

lesnictví; Česká republika; strategie

Doporučené zdroje informací

- Linkevicius, E; Borges, JG; Doyle, M; Pulzl, H; Nordstrom, EM; Vacik, H; Brukas, V; Biber, P; Teder, M; Kaimre, P; Synek, M; Garcia-Gonzalo, J. 2019. Linking forest policy issues and decision support tools in Europe. *FOREST POLICY ECON.* 103: 4-16.
- Národní lesnický program pro období do roku 2013: hlavní zásady společné zemědělské politiky, tržní politiky a politiky rozvoje venkova, Evropská rada, Göteborg (2001). Brandýs nad Labem: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, 2008. ISBN 978-80-7084-738-1.
- V AŠÍČEK, J. – OLIVA, J. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. LESNICKÁ A DŘEVAŘSKÁ FAKULTA. *Lesnická politika*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, 2017. ISBN 978-80-213-2741-2.
- Wolfslehner, B., Pülzl, H., Kleinschmit, D., Aggestam, F., Winkel, G., Candel, J., Eckerberg, K., Feindt, P., McDermott, C., Secco, L., Sotirov, M., Lackner, M., Roux, J.-L. 2020. European forest governance post-2020. From Science to Policy 10. European Forest Institute. DOI:10.36333/fs10
- ZHANG, D. – PEARSE, P H. *Forest economics*. Vancouver, BC: UBC Press, 2012. ISBN 9780774821537.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – FLD

Vedoucí práce

Ing. Radek Rinn

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 1. 7. 2020

prof. Ing. Luděk Šišák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 7. 8. 2020

prof. Ing. Róbert Marušák, PhD.

Děkan

V Praze dne 20. 04. 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Lesnická politika z pohledu Evropské unie vypracovala samostatně pod vedením Ing. Radka Rinna a použila jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že zveřejněním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb. O vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Mladicích dne 19.4.2021

Podpis autora

Poděkování

Tímto bych velice ráda poděkovala svému vedoucímu Ing. Radku Rinnovi za ochotu, kterou mi věnoval při psaní této práce. Ráda bych také dále poděkovala všem, kteří mě během studia a psaní této práce podporovali.

Abstrakt

Tato bakalářská práce s názvem „Lesnická politika z pohledu Evropské unie“ je zaměřena především na seznámení se s programy a strategiemi, které se během let v oblasti lesnictví a lesnické politiky objevily a mají tak vliv na fungování lesního hospodářství v České republice. Zaznamenán je zde i vývoj situace a aktivity, které probíhají na poli Evropské unie v rámci lesnické politiky. Je zde kladen důraz i na aktuální témata, jako je udržitelnost, klimatická změna a další. Tato témata jsou totiž společná nejen pro členské státy setrvávající ve Společenství, ale i pro celý zbytek světa.

Práce je rozdělena do částí. Na počátku pojednává práce o definicích základních pojmů a seznámení se s problematikou. Dále jsou zde vyjmenovány hlavní dokumenty, které vznikly na úrovni státní, tedy v České republice, ale i ty, které vznikly v rámci Evropské unie. V poslední části jsou řešeny aktuality, které mají vliv na další vývoj situace.

Klíčová slova: lesnictví, Česká republika, strategie,

Abstract

This bachelor's thesis entitled "Forestry policy from the perspective of the European Union" is focused on getting acquainted with the programs and strategies that have appeared in forestry policies over the years in the field of forestry and forestry policy. The development of the situation and the activity that is taking place in the field of the European Union within the framework of forestry policy is also recorded here. Emphasis is placed on current topics such as sustainability, climate change and more. These issues are societal not only for the Member States remaining in the Community, but also for the rest of the world.

The work is divided into parts. At the beginning of the dissertation on the definitions of basic terms and acquaintance with the issue. Furthermore, the main documents that were created at the state level, in the Czech Republic, but also those that were created within the European Union, are listed here. The last part deals with the facts that affect the further development of the situation.

Keywords: forestry, Czech Republic, Strategy,

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DG	Generální ředitelství (Directorate-general)
EU	Evropská unie
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
FAO	Organizace pro výživu a zemědělství Spojených národů (Food and Agriculture Organization of the United Nations)
LH	Lesní hospodářství
LHO	Lesní hospodářská osnova
LHP	Lesní hospodářský plán
LULUCF	Land Use, Land Use Change and Forestry – využívání krajiny, změny ve využívání krajiny
MCPFE	Ministerská konference o ochraně lesů (The Pan-European Ministerial Conference of the Protection of Forests in Europe)
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NLP	Národní lesnický program
OPRL	Oblastní plány rozvoje lesů
OSN	Organizace spojených národů
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce.....	12
3	Metodika	13
4	Vymezení základních pojmů.....	14
4.1	Lesnictví.....	14
4.2	Lesnická ekonomika	14
4.3	Politika	14
4.4	Státní lesnická politika.....	14
4.4.1	Informační nástroje	15
4.4.2	Ekonomické nástroje	15
4.4.3	Regulační nástroje	15
4.5	Lesnická politika	15
4.6	Oblastní plány rozvoje lesů	16
5	Vývoj lesnické politiky na našem území	17
5.1	Situace v minulosti	17
5.2	Situace v nově vznikajícím státě.....	17
5.3	Hlavní národní strategické dokumenty	18
5.3.1	Zásady státní lesnické politiky	19
5.3.2	Koncepce lesnické politiky na období před vstupem ČR do EU	20
5.3.3	Národní lesnický program I	21
5.3.4	Národní lesnický program pro období do roku 2013	21
5.3.5	Zásady státní lesnické politiky	23
5.3.6	Strategie resortu Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030	24
5.3.7	Národní akční plán adaptace na změnu klimatu.....	24
5.3.8	Politika ochrany klimatu v ČR.....	25
5.3.9	Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035	26
6	Lesnická politika v širším kontextu.....	26
7	Lesnická politika v Evropské unii	27
7.1	Strategické dokumenty Evropské unie.....	28
7.1.1	Evropská strategie pro lesy a lesnictví	28
7.1.2	Akční plán EU pro lesy a lesnictví.....	29
7.1.3	Nová lesnická strategie EU pro lesy a navazující průmyslová odvětv	30
7.1.4	Evropská strategie v oblasti lesnictví	33

8	Lesnictví v následujících letech	35
9	Závěr	36
10	ZDROJE	37
10.1	Elektronické zdroje:.....	38

1 Úvod

Lesy mají v krajině nezastupitelnou funkci. Důležité jsou v několika ohledech. Hlavním cílem je zajistit trvalou ochranu lesní půdy i následného porostu a tím pádem podpořit plnění všech produkčních i mimoprodukčních funkcí lesa zejména pro budoucí generace.

Evropská unie, nýbrž i celý zbytek světa v současnosti řeší důležité téma. Stále více se totiž v oblasti lesnictví setkáváme s problémy, které se dotýkají měnícího se klimatu. Lesy se v důsledku toho stávají stále více ohroženými. Zdravotním rizikům lze předcházet například zavedením udržitelného obhospodařování, změnou druhové diverzity a dalšími jinými způsoby. Ke všemu je nicméně nutná značná míra finančních prostředků a podpora ze strany různých organizací.

V oblasti lesnictví nemá Unie žádnou společnou lesnickou politiku, jinak je tomu ale v řadě jiných sektorů. Důvodem je především skutečnost, že nikdy nebyla uvedena v základních smlouvách Společenství. Ovšem i přesto je lesnictví vnímáno Evropskou unií jako podstatné a důležité téma. Zpracovány jsou lesnické strategie, akční plány, existují samozřejmě také různé směrnice a nařízení jak Rady, Evropského parlamentu, tak i Komise Evropské unie. Ty jsou posléze v jednotlivých členských státech uplatňovány.

V současnosti vzniká lesnická strategie v lesnictví po roce 2020 a další dokumenty, které by měly umět reagovat na nově vzniklé otázky i ty stávající. Důležitým obdobím pro naši republiku bude i následující rok 2022, kdy bychom měli v jeho druhé polovině Radě Evropské unie předsedat.

2 Cíl práce

Cílem této práce je pokusit se zanalyzovat vývoj situace a probíhající aktivity, které se dějí na poli Evropské unie v rámci lesnické politiky. A dále vyhodnotit jejich vliv na lesnickou politiku, která je poté aplikována v České republice. Důraz je kladen na aktuální témata, jako je udržitelnost, klimatická změna a další. Tato jsou společná nejen pro členské státy setrvávající ve společenství Evropské unie, ovšem i pro celý zbytek světa.

3 Metodika

Práce bude analyzovat aktivity v oblasti lesnické politiky na úrovni Evropské unie s důrazem na současné dění a aktuální témata společná pro členské státy (udržitelnost, klimatická změna apod.). Vyhodnoceny budou také dopady mezinárodních aktivit na lesnickou politiku v ČR.

Tato práce je zpracována na základě studia odborné literatury, která se problematikou lesnické politiky zabývá. Konkrétní použitá literatura v tištěné i elektronické podobě je uvedena na konci práce v seznamu literatury a použitých elektronických zdrojů. Využila jsem rovněž prezentace a konzultaci pana Ing. Tomáše Krejzara, Ph.D., ředitele odboru koncepcí a ekonomiky lesního hospodářství Ministerstva zemědělství České republiky.

4 Vymezení základních pojmů

Problematika lesnické politiky souvisí s mnoha dalšími pojmy. Vysvětleny jsou zde především ty, které hrají důležitou roli v této práci.

4.1 Lesnictví

Lesnictví můžeme v dnešní době chápat jako široký obor lidské působnosti, která se zabývá udržením a zvelebením lesů a plným využitím jejich užitků ve prospěch vlastníků i společnosti (Poleno a kol., 1994). Je to široká oblast lesního hospodářství. Pracuje s velkým množstvím širokých znalostí, které jsou poté uplatňovány v mnoha dalších příbuzných oborech. (Holušová, 2018)

4.2 Lesnická ekonomika

Zaměřuje se na využívání ekonomických ukazatelů v lesnické praxi. Nutná je ovšem znalost a pochopení vzájemných vazeb mezi lesnickými disciplínami. (Holušová, 2018)

4.3 Politika

Obecný pojem politika je vnímán jako činnost, proces či metoda, se kterou je spojen výkon moci. Je to také správa věcí veřejných. Jedná se zpravidla o nějaký rozhodovací či řídicí proces. (Vašíček; Oliva, 2017)

4.4 Státní lesnická politika

Základním úkolem je zachování lesa, Řešeny jsou také otázky ochrany a rozvoje lesa. Jednou z úloh je řešení vzájemných vazeb a případné konflikty. Za tímto účelem lesnická politika pracuje s několika nástroji. Ty slouží k uplatňování vymezených cílů státní lesnické politiky a řešení vztahů mezi jednotlivými aktéry. Dotčených orgánů je velká řada, navíc jsou často určitým způsobem propojené a je tak velice složité, aby při řešení jakýchkoli procesů nedocházelo ke konfliktům. (Vašíček; Oliva, 2017)

Státní lesnická politika je realizována pomocí následujících nástrojů:

4.4.1 Informační nástroje

Ty pracují především s informacemi. Lze sem zařadit poradenství, vzdělávání, lesnický výzkum, práce s veřejností, semináře, a jiné. Jedná se o nejlevnější a základní způsob uplatňování státní lesnické politiky. Následně mohou sloužit jako podkladové materiály při analýze stavu, vyhotovování přehledů, porovnání a následně mohou být použity v souvislosti s regulačními nebo ekonomickými nástroji. (Holušová, 2018)

4.4.2 Ekonomické nástroje

Jedná se zejména o dotace, zvýhodněné úvěry, finanční podpory, daně, poplatky aj. Lze si pod nimi představit zkrátka prostředky, kterými lze pomocí pozitivní či negativní motivace dosáhnout stanoveného cíle. Výhodou oproti regulačním nástrojům je šetrnější uplatňování lesnické politiky v praxi, obvykle si lze všimnout i větší efektivity z hlediska nákladovosti. (Vašíček; Oliva, 2017)

4.4.3 Regulační nástroje

Jsou to například legislativní normy, strategie, lesní hospodářské plány, nebo osnovy, koncepce, směrnice atd. Hlavním úkolem je nasměrovat dotčené subjekty ke kýženému stavu. Lze je rozdělit dle pole své působnosti a cíle, kterého pomocí nich chceme dosáhnout. (Holušová, 2018)

4.5 Lesnická politika

S postupným rozvojem společnosti se zvyšovaly i nároky na využívání lesů. To také mnohdy vedlo ke zhoršení jejich stavu. Přijímány byly tedy první regulativní nástroje, které měly tento stav pomocí různých nařízení a zákonů vyřešit. Pojem “lesnická politika” jakožto teoretické vymezení pojmu použil jako první německý politický ekonom Wilhelm Georg Friedrich Roscher roku 1860 ve svém díle “Národní ekonomie zemědělství”. Před tímto se hovořilo převážně o lesní policii. (Vašíček; Oliva, 2017)

V souvislosti s vývojem společnosti lze sledovat i situaci vývoje lesa. Les se obměňuje a s ním i požadavky, které jsou na něj kladeny. Ty jsou stále vyšší a je velice náročné postihnout zájmy a směry všech dotčených skupin a institucí,

kteře mají zájem řešit otázky spojené s budoucností lesa. Mění se i poměrové zastoupení kategorií lesa. Ve způsobech obhospodařování lesa jsou aplikovány přírodně bližší způsoby hospodaření. Stále více se do popředí také dostávají ekosystémové služby lesa.

Dle Krotta (2005) lze lesnickou politiku definovat, jakožto analyticko politický proces, v němž jsou zahrnuty fáze od formulování cílů lidské společnosti v péči a využívání lesů, přes jejich realizaci až po zpětné hodnocení.

Lesnická politika je také vázána na hospodářskou úpravu lesa. Propojena je s lesnickou ekonomikou. Zahrnuje v sobě také potřebu širších znalostí, neboť řeší velké množství daných otázek, které se poté projevují v řešení vztahů mezi aktéry. (Holušová, 2018)

„Rozumíme jí teoretickou i praktickou aktivitu, již stát záměrně ovlivňuje lesní hospodářství“(Domes, 1995).

4.6 Oblastní plány rozvoje lesů

Jsou zakotveny v § 23 odst. 1 zákona č. 289/1995 Sb. (lesní zákon). Jejich vyhotovení a náplň vymezuje vyhláška č. 298/2018 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a vymezení hospodářských souborů. (www.uhul.cz)

Jejich využití je velice široké. Slouží také například jako metodický nástroj státní lesnické politiky. Další úlohou těchto plánů také je, že:

- *„přispívají k uskutečnění klíčových akcí Národního lesnického programu*
- *byly využity ke zpracování podkladů pro Strategii MZe ČR s výhledem do roku 2030*
- *se podílí na podkladech, které souvisí se zmírněním negativních dopadů sucha a nedostatku vody*
- *poskytly odbornou podporu na přípravě Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu“*(www.uhul.cz)

V roce 2018 bylo dohodnuto, že z hlediska změn, které v několika posledních letech proběhly by bylo vhodné vypracovat nové OPRL2. Tyto změny

byly způsobeny především vstupem České republiky do Evropské unie, s čímž byla spojena především změna legislativy. (www.uhul.cz)

5 Vývoj lesnické politiky na našem území

5.1 Situace v minulosti

Zmínky o lesnické politice probíhaly již dávno v minulosti. Často se jednalo o nějaká první nařízení, která byla aplikována v závislosti na tehdejší vývoj stavu lesů. V období první republiky začínaly být zhotovovány některé práce, které řešily problematiku lesnické politiky jako vědy. Priority se měnily spolu s vývojem společnosti a reagovaly na změny, které se postupně objevovaly. Mezi vůbec první snahy se řadilo zachování existence lesa, jeho ochrany přes následnou snahu o trvalost výnosů. Mezi nedávné cíle se zařadila především podpora trvalého poskytování všech funkcí lesa a procesů v lesním ekosystému. S měnícím se životním stylem se měnil i pohled na využívání lesů. Do popředí se začaly dostávat i jiné než jen produkční funkce lesa. (Oliva, 2006)

5.2 Situace v nově vznikajícím státě

V průběhu devadesátých let proběhlo v České republice několik zásadních změn. Jednalo se například o reformu národního hospodářství. Kdy byla přetvářena tehdejší ekonomika státu. Řešily se vlastnické vztahy, které byly silně poznamenány stavem z minulosti. Lesní majetky byly navracovány původním majitelům (Oliva, 2006). To se samozřejmě neobešlo beze sporů. Především majetky fyzických osob a obcí zahrnovaly velké množství zestátněných pozemků. (Domes, 1995). Ohledně navracování pozemků církvi se vedly diskuze ještě v nedávné době.

Do popředí zájmu se dostaly zásady společné evropské lesnické politiky v rámci EU z důvodu plánovaného vstupu do Společenství. Důležitou součástí tohoto období se staly i lesnické kongresy a konference ministrů, kde se především řešily otázky ohledně ochrany lesů a zachování jejich trvale udržitelného rozvoje. (Oliva, 2006)

Také se vedly diskuse o tom, jak by měla vypadat nová státní lesnická politika. Ta se utvářela především pomocí stále ještě nedořešených problémů, které se přenesly z předchozího období a následně novými otázkami vývoje ve vztahu českého lesnictví k evropskému prostoru. Na toto byly postupem času aplikovány evropské a světové principy, které se postupně v podmínkách České republiky usazovaly. (Holušová, 2014)

Jedním ze strategických dokumentů, který v této době vznikl byla Evropská dohoda. Byla podepsána dne 4. října 1993 a měla vliv na vztah České republiky a Evropské unie, respektive členských států evropského Společenství. Stala se platnou 1. února 1995, ve Sbírce zákonů publikována pod č. 7/1995 Sb.

V návaznosti na tyto události se začala měnit i hospodářská politika státu. Utvořena například byla zóna volného obchodu. Zrušila se cla, obchodní kvóty a množstevní licence. Další významnou oblastí bylo rovněž sblížení právních předpisů v lesním hospodářství České republiky s legislativou Evropské unie a přizpůsobení se principům komunitárního práva EU. (euroskop.cz)

Byl přijat nový lesní zákon a zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin. Proběhla také novelizace zákona o ochraně přírody a krajiny, do níž byly zahrnuty zásady ochrany přírody uvedené ve směrnicích Evropské unie o ptácích a stanovištích. (Holušová, 2014)

5.3 Hlavní národní strategické dokumenty

Politické změny, které se udály po roce 1989 měly vliv samozřejmě i na lesnickou politiku. Vymezila se zásadními rozhodnutími tehdejší politické reprezentace státu.

Tyto následující dokumenty postupně utvářely vztah mezi Českou republikou a Evropskou unií. Vznikaly dle jednotlivých požadavků a cílů, které se vyvíjely v návaznosti na řešení požadovaných aktivit.

5.3.1 Zásady státní lesnické politiky

Tento dokument vznikl usnesením vlády České republiky č. 249 ze dne 11. května 1994.

Jednalo se o jednu z prvních schválených politik. Navazujícími dokumenty státní lesnické politiky byla Koncepce lesnické politiky na období před vstupem do Evropské unie a také národní lesnické programy.

Zásady státní lesnické politiky obsahovaly dlouhodobé zásady a krátkodobé prostředky. Mezi dlouhodobé zásady lesního hospodářství byly zařazeny především tyto body:

- *obnovit a udržet stabilní lesní ekosystémy*
- *podpořit druhovou rozmanitost lesních dřevin a přiblížit se k přirozené skladbě lesů, přiměřeně zapojit i produkčně vhodné druhy*
- *lesní porosty v imisních oblastech ozdravit snížením stávajícího zatížení a ty dále rozvíjet*
- *udržet a rozvíjet genofond lesních dřevin (Vašíček; Oliva, 2017)*

Důležitou myšlenkou bylo zejména to, že ke splnění těchto cílů je za potřebí dlouhodobějšího dokumentu. V krátkodobém horizontu se řešily především v tu dobu již započaté akce, u nichž nebylo nutné počítat s delším časovým rámcem pro jejich vyřešení. Vznik těchto zásad byl podpořen šetřeními různých organizací, například Ústavem pro hospodářskou úpravu lesa a Českým statistickým úřadem. Využity byly též mezinárodní impulsy. Promítly se zde již i evropské principy, které řešily zásady péče o lesní ekosystémy v našem státě. (Vašíček; Oliva, 2017)

Tento vládní materiál také řešil roli státní správy lesů a jejích orgánů. Vznikal v letech, kdy nebylo příliš nutné řešit ekonomickou situaci a její stav. Ten byl vcelku uspokojivý. Pozornost byla zaměřena tedy především na otázky ohledně pěstování lesa. (lesprace.cz)

5.3.2 Koncepce lesnické politiky na období před vstupem ČR do EU

Koncepce resortní politiky Ministerstva zemědělství pro období před vstupem ČR do EU část B Tuto koncepci schválila vláda pod č. 49 dne 12. 1. 2000.

Jelikož se blížil vstup České republiky do Evropské unie bylo nutné učinit řadu kroků. Zejména přizpůsobit se oblasti legislativní. Důležité bylo také vytvořit mechanismy, pomocí nichž bude zajištěn příjem financí z evropských fondů. (Vašíček; Oliva, 2017) Ty napomáhají k dalšímu fungování a podpoře činností členských států.

Reagovala na předchozí Zásady. V této Koncepci byly vymezeny některé cíle, které zahrnovaly následující oblasti lesnické problematiky. Byly také pojmenovány stavy tehdejšího stavu lesů, vyznačeny problémy a byla navržena opatření v několika dalších oblastech. Především se jednalo o tyto:

- *les a jeho funkce*
- *rozšíření využití dřeva*
- *podpora lesnických institucí*
- *ekonomické aspekty koncepce*
- *národní lesnický program jako soubor realizačních projektů státní lesnické politiky (lesprace.cz)*

Tento materiál se také opíral o hlavní zásady státní lesnické politiky. Těmi bylo především dokončit restituční proces, zlepšit stav lesních ekosystémů a v nich rozvíjet mimoprodukční funkce a další. Dále bylo důležité sledovat ekonomické aspekty, plynoucí z lesního hospodaření. Protože například postupné uplatňování trvale udržitelného obhospodařování a rozvoj mimoprodukčních funkcí měl mnohdy za následek snížení ekonomické efektivity. Cena dřeva již nezobrazovala tak významný rozdíl vůči ceně pracovní síly. (lesprace.cz)

5.3.3 Národní lesnický program I

Národní lesnický program v České republice byl schválený usnesením vlády ČR č. 53 ze dne 13. ledna 2003. Naplánován byl pro období 2003-2006.

Tento materiál již předpokládal vstup do Evropské unie, který proběhl dne 1. května 2004 a obsahoval tedy velké množství evropských témat, které se týkaly lesnické politiky. Vycházel ze základních principů, které řeší trvale udržitelné hospodaření v lesích, se současně žádoucím snížením administrativy, přičemž se předpokládá působení státní lesnické politiky, jako motivačního nástroje. Byl to program mezirezortní a zohledňoval i vztahy mezi příbuznými sektory.

(lesprace.cz)

Strategické cíle navazovaly na lesnickou strategii EU, jež byla schválena v roce 1998. V ní se projevila také kritéria, která byla ustanovena ministerskou konferencí v Lisabonu roku 1998. Jednalo se zejména o zachování a udržování lesů, jejich funkcí a rozmanitosti v nich. To se promítlo i do tohoto programu.

Na základě tohoto bylo vymezeno několik dalších priorit:

- *„obhospodařování lesů podle zásad trvale udržitelného hospodaření,*
- *rozvoj produkčních a mimoprodukčních funkcí lesa*
- *udržení a rozvoj biologické diverzity lesních ekosystémů*
- *zabezpečení produkce a využití surového dříví*
- *péče o lesy ve zvláště chráněných územích*
- *ochrana lesních ekosystémů proti škodlivým faktorům” (uhul.cz) Národní lesnický program*

5.3.4 Národní lesnický program pro období do roku 2013

Tento byl schválen usnesením vlády ČR č. 1221 dne 1. 10. 2008.

Aktualizoval a doplnil předešlý národní lesnický program z roku 2003 ve kterém se zcela nepodařilo z hlediska nedostatku času vyřešit všechny požadované cíle. Respektoval také evropské směrnice, mezinárodní smlouvy a dohody. Zejména také lesnickou strategii pro Evropskou unii. Jednou z hlavních změn měla být novelizace lesního zákona. Ta ovšem neproběhla. Vyhotovené studie a návrhy byly převzaty a zapracovány do tohoto nového programu.

Na tehdejší českou lesnickou politiku působilo několik vlivů z oblasti ekonomické, ekologické, ale i sociální. Byl očekáván zvyšující se trend zaměřený na podporu konkurenceschopnosti a životaschopnosti lesního hospodářství v zemích Evropské unie. Do české legislativy byly zaneseny principy Kjótského protokolu a panevropské procesy o ochraně evropských lesů a principy celosvětové konference o udržitelném rozvoji. Mezi nejdůležitější se řadilo především pokračovat i nadále v obhospodařování lesů trvale udržitelným způsobem. Současně omezit administrativu, která byla s jednotlivými výkony spojena. V analýze SWOT byla vyhodnocena jednotlivá témata dotčených pilířů.

Struktura jednotlivých opatření vyšla ze čtyř základních cílů, které se vymezily Akčním plánem EU pro lesnictví. Tato opatření reagovala na nejdůležitější problémy českého lesního hospodářství, které byly již známé. (uhul.cz)

Bylo vymezeno těchto třináct klíčových akcí:

- *„zvýšit ekonomickou životaschopnost a konkurenceschopnost trvale udržitelného hospodaření v lesích*
- *podpořit výzkum a technologický rozvoj s cílem zvýšit konkurenci lesnického sektoru*
- *zlepšit zhodnocení a marketing lesních nedřevních užitků a služeb*
- *propagovat a podporovat využívání lesní biomasy pro výrobu energií*
- *podpořit spolupráci vlastníků lesů*
- *snížit dopady očekávané globální klimatické změny a extrémních meteorologických vlivů*
- *zachování a zlepšení biologické rozmanitosti v lesích*
- *rozvíjet monitoring lesů*
- *zlepšení zdravotního stavu a ochrany lesů*
- *snížit dopady starých i současných ekologických zátěží*
- *dosažení vyváženého stavu mezi lesem a zvěří*
- *podporovat zlepšení sociální situace pracovníků v lesním hospodářství*
- *zvýšit přínos lesů a lesnictví pro rozvoj venkova*
- *zlepšit slabé postavení lesního hospodářství v rámci veřejné správy*

- *zlepšit informovanost veřejnosti o skutečném stavu lesů a potřebách lesního hospodářství*
- *řešit institucionální vztah státu k lesům a lesnímu hospodářství*
- *lesy ve vlastnictví státu“ (www.uhul.cz) Národní lesnický program pro období do roku 2013*

Na řízení se podílely resorty MZe a MŽP. Organizační a technickou správou byl pověřen ÚHÚL. Informace o plnění měly být průběžně zveřejňovány ve Zprávách o stavu lesů a lesního hospodářství. Ke sledování, jakým způsobem je realizován tento program byla zřízena Koordinační rada. Některá opatření byla realizována i po roce 2013. (www.uhul.cz)

5.3.5 Zásady státní lesnické politiky

Byly schválené usnesením vlády ČR č. 854 ze dne 21. 11. 2012.

Potřebným krokem mělo být přijetí nového lesního zákona, o kterém se vedly diskuse již dlouhou dobu. Ovšem ani tentokrát se nepodařilo nalézt řešení. Mnoho zástupců z řad odborné veřejnosti se k tomuto vyjádřilo. Argumentovali tím, že není zcela dořešena otázka konceptu a následného postupu.

Mezi dlouhodobé cíle státní lesnické politiky je zahrnuto:

- *„Zajistit zachování lesa a lesní půdy pro budoucí generace*
- *Zvyšovat konkurenceschopnost lesního hospodářství*
- *Zvyšovat biodiverzitu v lesních ekosystémech, jejich celistvost a ekologickou stabilitu*
- *Posílit význam lesa a lesního hospodářství pro ekonomický rozvoj venkova*
- *Posílit význam školství, výzkumu a inovací v lesním hospodářství“*
(www.eagri.cz) Zásady státní lesnické politiky

K těmto dlouhodobým cílům bylo za potřebí i dalších opatření. V návaznosti na vyjmenované požadavky měl vzniknout například nový zákon o národních parcích a být novelizován zákon o státním pozemkovém úřadu a o

změně některých souvisejících zákonů i další zákony a zákon o myslivosti.
(Zásady státní lesnické politiky) eagri.cz

5.3.6 Strategie resortu Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030

část 3. Strategie lesního hospodářství rybářství, včelařství a myslivosti

Tento dlouhodobý strategický a koncepční dokument MZe byl schválen pod č. 392 dne 2. 5. 2016. Kontinuálně navazuje na předešlé dokumenty a strategie i v rámci společné zemědělské politiky EU po roce 2013. Hlavním účelem vzniku tohoto materiálu je posílit celou oblast agrárního sektoru. Řeší i oblast lesnictví, kde cílí na trvale udržitelné obhospodařování. V návaznosti na konkurenceschopnost. Doplnují se tímto například i cíle Národního lesnického programu. Ve strategii jsou zohledněny rovněž reakce na aktuální změny klimatických podmínek a další dlouhodobé cíle. Je podkladem pro následné programy, které budou v rámci plnění aplikovány. (www.mzp.cz) Strategie resortu MZe ČR s výhledem do roku 2030

Implementační plán, který v návaznosti na tuto Strategii vznikl, měl zajistit plnění nastavených cílů.

5.3.7 Národní akční plán adaptace na změnu klimatu

Tento dokument byl připraven v návaznosti na Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2015), která byla schválena v meziresortní spolupráci na základě usnesení vlády č. 861 ze dne 26. října 2015.

„Adaptační strategie ČR” byla rámcovým dokumentem. Byla v ní uvedena opatření, která zahrnovala mnoho oblastí, ve kterých se předpokládal největší postih změny klimatu. Svým obsahem doplňovala připravovanou Politiku ochrany klimatu v České republice. Byla připravena na roky 2015-2020 s výhledem do roku 2030. (www.mzp.cz) Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR

Hlavním cílem Akčním plánu, který byl schválen usnesením vlády ČR č. 34 ze dne 16. ledna 2017 bylo zvýšit připravenost stát na změnu klimatu. Dělo se tak v návaznosti i na Strategii EU pro přizpůsobení se změně klimatu

COM(2013)216 Byly zde již obsažené návrhy opatření s jejich konkrétními úkoly, zahrnuty byly i termíny a zdroje financování. Plnění adaptačních opatření mělo být zajištěno na lokální a regionální úrovni, hlavním ústředním orgánem měla být státní správa. Platnost tohoto dokumentu souvisela s rokem 2020. Na konci roku 2019 bylo proto provedeno průběžné vyhodnocení plnění jednotlivých úkolů.

(www.mzp.cz) Národní akční plán adaptace na změnu klimatu

Bylo vyhodnoceno, že 70 % z 350 úkolů, které byly zadané v sektorech Národního akčního plánu byly splněny či plněny průběžně. Z 34 specifických cílů bylo 21 % vyhodnoceno, že byly plněny průběžně či splněny úplně. Rezervy v plnění se nachází v oblasti biodiverzity a ekosystémových služeb. (www.mzp.cz) Vyhodnocení plnění Národního akčního plánu na změnu klimatu

5.3.8 Politika ochrany klimatu v ČR

Byla schválena usnesením vlády č. 207 ze zde 22. března 2017.

Česká republika je vázána cílem EU pro snižování emisí skleníkových plynů rámcem 2030 ve výši nejméně 40 % v porovnání s rokem 1990. Tyto cíle byly na úrovni Evropské rady přijaty v roce 2009 jako součást klimaticko-energetického rámce z roku 2014, ještě společně s dalšími cíli. V předchozích letech již vzniklo několik programů, které tuto problematiku řešily. Tato Politika by měla přispět k požadovaným změnám. Soustředí se na zjištění a návrh možností, jak zredukovat emise skleníkových plynů v České republice. Vznik této Politiky byl iniciován i nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 525/2013 o mechanismu monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů. To je od členských států spolu s pravidelným reportingem požadováno. Spolu s Adaptační strategií České republiky by toto měla být cesta, jak posílit ochranu klimatu, zajistit snížení emisí a splnit tak závazky, které plynou z členství v Evropské unii, ale i dalších mezinárodních dohod. (www.mzp.cz) Politika ochrany klimatu

5.3.9 Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035

Byla vládou přijata 17. února 2020 č. 116. A v lednu 2021 byl vydán Aplikační dokument. Ten je posledním aktuálním dokumentem v České republice.

Cílem této politiky jsou udržitelné multifunkční lesy a lesní hospodářství. Plyne to i z členství České republiky v Evropské unii a následně plnění závazků. Byly zde vyjmenovány problémy, se kterými se nyní lesy a lesní hospodářství potýká.

Mezi dlouhodobé cíle koncepce se řadí především:

A: Zajistit vyrovnané plnohodnotné plnění všech funkcí lesa pro budoucí generace

B: s ohledem na probíhající klimatickou změnu zvyšovat biodiverzitu a ekologickou stabilitu lesních ekosystémů při zachování produkční funkce

C: zajistit konkurenceschopnost lesního hospodářství a navazujících odvětví a jejich význam pro regionální rozvoj

D: posilovat význam poradenství, vzdělávání, výzkumu a inovací v lesním hospodářství (eagri.cz) Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035

V závislosti na těchto dlouhodobých cílech zde byly vyjmenovány problémy, se kterými se lesy a lesní hospodářství potýkají. K jejich vyřešení bylo využito několik nástrojů. Jedná se především o regulatorní, ekonomické a informační a organizační opatření. (www.mzp.cz) Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035

6 Lesnická politika v širším kontextu

Lesnická politika existuje v několika úrovních. Lze rozeznávat celosvětovou lesnickou politiku, ta souvisí s programy OSN a spadá následně do několika souvisejících agend. Pro odvětví lesnictví je nejdůležitější především FAO. Tato organizace má několik oddělení. Česká republika je aktivním členem.

Lesnická politika v Evropě je ovlivňována Evropskou hospodářskou komisí a Dřevařským výborem. „Panevropský proces ochrany lesů v Evropě“, který vznikl na počátku devadesátých let za účelem zlepšit stav lesů. Na základě tohoto

procesu probíhají pravidelné „Mezinárodní ministerské konference o ochraně lesů v Evropě“. Zde se ministři, kteří jsou zodpovědní za stav lesů v evropských státech zavazují k řešení jednotlivých témat. Následně jsou tyto závazky zapracovávány do národních procesů. Na konferenci v Oslu 2011 došlo k přejmenování Panevropského procesu z MCPFE na FOREST EUROPE. V této souvislosti byl vytvořen Mezivládní vyjednávací výbor, jehož je i Česká republika členem. (Vašíček, Oliva, 2017)

7 Lesnická politika v Evropské unii

Lesnická politika v Evropské unii je spojena s pojmem “princip subsidiarity”. Zásada subsidiarity v EU je základní zásadou pro její fungování či pro rozhodování o evropských záležitostech. Umožňuje určovat kompetentnost k vydávání zákonů a dbá na to, aby vydaná rozhodnutí byla co nejbližší k občanům Unie. Ta smí zasáhnout jen tehdy, pokud je schopna jednat účinněji než členské státy. (Vašíček, Oliva, 2017)

„Princip subsidiarity je důležitým mechanismem mocenského vyrovnání mezi EU, resp. ES a členskými státy. Princip byl začleněn do komunitárního práva Maastrichtskou smlouvou. Je ale také dynamickým prvkem evropské integrace, jehož aplikace musí být zohledněna v každém jednotlivém případě postupu evropské integrace” (Matějček; Prčina, 2008)

Rostoucí počet vnitrostátních a unijních politik přímo a nepřímo ovšem ovlivňuje jejich správu v EU. Existují společné závazné politiky, které řeší například společnou zemědělskou politiku s rozvojem venkova, otázky ohledně ochrany životního prostředí, obchodu, výzkumu i průmyslu. Existuje také společná regionální politika, energetická politika, společná měnová politika a další. (Vašíček; Oliva, 2017)

7.1 Strategické dokumenty Evropské unie

V těchto následujících dokumentech je doporučeno směřování lesnické politiky, kterou členské státy na základě principu subsidiarity uplatňují.

Existuje tedy jakési rámcové vymezení, pomocí kterého by měly členské státy lesnickou politiku uplatňovat. Záleží poté pouze na nich, jak budou naplňovat tyto cíle ve svých národních politikách a následně i na nižší úrovni státní správy. Dbáno je především na udržitelný rozvoj lesa, ale pozornost je zaměřena též i na další otázky ohledně fungování lesního hospodářství.

Lesnictví je v administrativní struktuře Komise EU rozděleno především do generálních ředitelství VI Zemědělství a XI Životní prostředí (DG AGRI, ENVI). Tato fragmentace přináší často obtíže v neřešení lesnických problémů a další s tím spojené. Vztah lesnické politiky se prolíná i s dalšími politikami, které jsou uplatňovány na úrovni státu. Je možné si položit otázku, na kolik je stále ještě zachován princip subsidiarity. (Vašíček; Oliva, 2017)

7.1.1 Evropská strategie pro lesy a lesnictví

Tato strategie byla schválena rezolucí Rady Evropské unie dne 14. prosince 1998. COM(1998)649

Mezi hlavní principy strategie byly zařazeny body jako:

- *trvale udržitelné hospodaření v lesích a jejich multifunkční úloha*
- *subsidiarita a koncept sdílené odpovědnosti*
- *Národní lesnické programy jakožto nástroje sloužící k uplatňování mezinárodních závazků*
- *potřeba zdokonalení koordinace, komunikace a spolupráce (Vašíček; Oliva, 2017)*

Tento materiál se stal závazným samozřejmě i pro Českou republiku. Principy této strategie se projevily například v Koncepci lesnické politiky na období před vstupem ČR do EU přijaté v roce 2000. „*Jednalo se například o princip trvalosti produkce ekologicky čisté suroviny, konkurenceschopnost navazujících oborů, zachování stabilních lesních ekosystémů a rovněž zabezpečení veřejných zájmů především z oblasti ochrany přírody a v neposlední řadě společností očekávaných*

veřejně prospěšných funkcí: hydrické, půdoochranné, klimatické, rekreační a krajinné (Holušová, 2014).”

V závěrečném hodnocení COM(2005)84 byl pojmenován dosavadní vývoj provádění strategie. Hlavním nástrojem pro provádění lesnické strategie se stala politika rozvoje venkova. Ta se řadí mezi velmi podstatné i v dnešní době. Je do ní soustředěno mnoho programů a finančních podpor, které jsou zacíleny na rozvoj zemědělství, krajiny, venkovského prostoru a lesnictví. Byla zřízena ekologická síť Natura 2000, přičemž mapující práce a monitoring pokračovaly dále. V nadcházejícím období bylo třeba řešit mnoho dalších otázek včetně znečištění ovzduší a lesních požárů.

Dále bylo poukázáno na fakt, že je nutné vyhotovení Akčního plánu ihned z několika důvodů. Ten měl totiž poskytnout rámec pro položení základů dynamické struktury v souladu s tehdejšími politickým stavem a v návaznosti na strategii přijaté v Göteborgu a Lisabonu. Ty se týkaly hospodářského růstu, konkurenceschopnosti, ale i zachování přírodních zdrojů. Důležité bylo také následně využití tohoto rámce jako koordinačního nástroje mezi akcemi Společenství a lesnickými politikami členských států. Akční plán se rovněž měl zabývat několika dalšími souvisejícími otázkami z příbuzných oblastí. Komise navrhla jeho předložení v roce 2006. (eur-lex.europa.eu)

7.1.2 Akční plán EU pro lesy a lesnictví

Vyšel z usnesení Rady o plnění strategie v oblasti lesního hospodářství pro Evropskou unii z roku 1998. COM(2005)84(eur-lex.europa.eu)

Byl připraven ve spolupráci s členskými státy a konzultován dalšími zúčastněnými stranami. Dne 15. 6. 2006 byl Komisí v konečném znění sdělen Radě a Evropskému parlamentu. COM(2006)302 (eur-lex.europa.eu)

Tento plán si kladl za cíl „zavést soudržný rámec pro iniciativy pro lesnictví na úrovni Evropské unie. Sloužil také jako nástroj koordinace evropských činností a lesnických politik členských států.” COM(2006)302(eur-lex.europa.eu)

Byly v něm definovány 4 hlavní cíle jako konkurenceschopnost, životní prostředí, kvalitu života a komunikace.

Zlepšení dlouhodobé konkurenceschopnosti byl jeden z hlavních cílů. Protože toto bylo a je velice důležité téma, jelikož jedině tak lze v lesním sektoru poskytovat kvalitní produkty a služby, které se rozvíjejí a je o ně zájem. Součástí měly být studie, diskuse a následné výstupy, které by napomohly ke zvýšení dlouhodobé konkurenceschopnosti i v navazujících odvětvích. Souvisejícím tématem byl i rozvoj výzkumu a rozvoje lesního hospodářství. Důležitá byla též ochrana a zlepšení životního prostředí. Jednalo se o usnadnění provádění zmírňování změn klimatu. Nutné bylo zachovat především biologickou rozmanitost, zvýšit ochranu lesů a tím přispět k těmto závazkům. Tyto plynuly z Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a Kjótského protokolu. Několik klíčových akcí bylo vymezeno i ve sféře zlepšení kvality života. Zde byl navržen požadavek ohledně vzdělávání a také například zvýšení ochranné funkce lesů. V oblasti komunikace bylo třeba posílit celkovou komunikaci i z toho důvodu, že chybí jednotná politika a ta je následně uskutečňována na různých úrovních. COM(2006)302 (eur-lex.europa.eu)

V souboru 18 klíčových akcí jsou dále tyto cíle promítnuty a rozpracovány.

Probíhal v letech 2007-2011. V roce 2009 se v polovině období uskutečnilo hodnocení a v roce 2012 mělo být provedeno závěrečné hodnocení. Radě a Evropskému parlamentu měly být tyto závěry předloženy. Začleněn byl též Stálý lesnický výbor, ten měl být jakýmsi koordinátorem plnění. COM(2006)302 (eur-lex.europa.eu)

7.1.3 Nová lesnická strategie EU pro lesy a navazující průmyslová odvětv

Dne 20. září 2013 byla Evropskou komisí zveřejněna Nová lesnická strategie EU pro lesy a navazující průmyslová odvětví. COM(2013)659

Byl zde popsán aktuální stav lesů v Evropské unii a vysvětlena situace, která v lesním hospodářství aktuálně panovala. Od poslední Evropské strategie

přijaté v roce 1998 uplynula dlouhá doba. Navrženy byly proto hlavní zásady a definováno bylo 8 oblastí, kterým měla být věnována největší pozornost. Mezi nejzásadnější okruhy bylo zařazeno:

- *Podpora venkovských a městských komunit - počítáno bylo s podporou prostředků politiky rozvoje venkova, zajištěno tím mělo být především zlepšení kvality života*
- *posilování konkurenceschopnosti a udržitelnosti odvětví založených na lesnictví - zavedením využívání dřeva jako obnovitelné suroviny se mělo dosáhnout snížení ekologického zatížení. Zařazen byl i poněkud novější pojem biomasa, jakožto náhrada využívání materiálů a energií, které nejsou k životnímu prostředí šetrné.*
- *lesy v měnícím se klimatu – členské státy byly vyzvány, aby vypracovaly řešení, jak se vypořádat se snižováním emisí a pokusit se tak zmírnit změnu klimatu. Jednalo se zejména o posílení úlohy lesa jako úložiště uhlíku*
- *ochrana lesů a posílení ekosystémových služeb - zajištěna měla být i ochrana půdy a v návaznosti na právní předpisy EU zajistit, aby národní lesnické plány dbaly i na zlepšení stavu zachování lesních druhů a stanovišť*
- *jaké máme lesy a jak se mění - měl být zřízen informační systém a počítáno bylo s dalšími databázemi*
- *nové inovativní lesnictví a produkty s přidanou hodnotou - v tomto odvětví bylo důležité pomoci členským státům s rozvojem technologických znalostí v praxi*
- *spolupráce na konzistentním obhospodařování a lepším pochopení našich lesů - zahrnuty měly být i další politiky Evropské unie, aby bylo dosaženo multifunkčnosti*
- *lesy z globálního hlediska - důležité také bylo podpoření celosvětového úsilí vůči nezákonné těžbě a odlesňování velkých území.*

V tomto návrhu byly uvedeny nejdůležitější zásady, které podávaly komplexní pohled nejen na lesnictví, ale na celý hodnotový řetězec. Byly též vymezeny další cíle, které měly být do roku 2020 splněny. (eur-lex.europa.eu)

V roce 2018 byl v polovině své platnosti proveden přezkum Strategie. Zhodnocen byl pokrok v jejím provádění. Zejména v plnění cílů pro rok 2020. Strategické směry byly také naplněny. Do té doby bylo přibližně 30 % činností zcela dokončeno a 10 % ani nezačalo. Náležitá pozornost měla být dále věnována nově se vyvíjejícím politikám. Řešen měl být také problém adaptace lesů na změnu klimatu, plynoucí z Pařížské dohody.

V této strategii byly členské státy vyzvány, aby využily poskytované prostředky z Evropského zemědělského fondu rozvoje venkova a zapracovaly tak na podpoře konkurenceschopnosti a trvale udržitelném hospodaření v lesích. Pozornost byla také zaměřena na obnovu porostů v imisních oblastech, ochranu výsadeb melioračních a zpevňujících dřevin či podporu genetických zdrojů lesních dřevin a další. (Mze) Existují ovšem také další programy a opatření, jež podporují lesní hospodářství a navazující odvětví. Důležitá je také oblast udržitelného zpracování materiálů a zdrojů.

Strategie podporuje ve vnitrostátních politických rámcích postupy obhospodařování lesů vedoucí ke snižování emisí, pohlcování CO₂ a zvyšování odolnosti lesů díky využívání finančních prostředků EU a nejlepších znalostí. (eur-lex.europa.eu)

„Zavedené nástroje politiky EU zajišťují příspěvek lesů ke zmírnění změny klimatu (nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF) Vykazování LULUCF podle Úmluvy OSN o změně klimatu přineslo významný pokrok směrem k realizaci potenciálu lesů v EU v oblasti zmírňování změny klimatu, zlepšilo porozumění vztahu mezi klimatem a lesy a podpořilo opatření v politických agendách členských států. Nařízení LULUCF zdůrazňuje úlohu lesů a dřeva při snižování emisí a při pohlcování uhlíku, čímž dále podporuje udržitelné obhospodařování lesů.“ COM(2018)811 (eur-lex.europa.eu)

V přizpůsobení se změně klimatu vznikla strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu. COM(2013)216. Česká republika v reakci na Strategii EU pro přizpůsobení se změně klimatu přijala na celostátní úrovni v oblasti měnícího se klimatu Adaptační plán, který je v souladu s Adaptační strategií

7.1.4 Evropská strategie v oblasti lesnictví

Jednou z mnoha akcí, které jsou plánované v rámci Zelené dohody je Nová strategie EU v oblasti lesnictví. Dne 19. prosince 2019 byla Parlamentu Výborem oznámena žádost. 2019/2157(INI) (eur-lex.europa.eu)

Dne 8. 10. 2020 proběhlo usnesení Evropského parlamentu o dalším postupu u Evropské strategie v oblasti lesnictví. Řešila se pozice této strategie vůči Zelené dohodě COM(2019)640 a strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti COM(2020)0380. Dne 29. ledna 2021 zveřejnila Komise možnost vyjádření se veřejnosti online. Tato možnost trvá do 19. dubna 2021. V nové strategii je kladen důraz především na tyto cíle:

- *účinné zalesňování a ochrana lesů v Evropě*
- *snížení výskytu a rozsahu lesních požárů*
- *podpora biohospodářství, které bude samozřejmě zohledňovat zásady ekologie a bude dbát na biologickou rozmanitost*

Pomocí těchto výše zmíněných bodů by mělo být pokryto celé odvětví lesního hospodářství a měly by být podpořeny i další ekologické a sociálně-ekonomické služby, které jsou v lesích poskytovány. Pozornost bude též zaměřena na řešení problému masivního odlesňování. Toto navazuje na sdělení z roku 2019 o posílení opatření EU na ochranu a obnovu světových lesů. (eur-lex.europa.eu)

Česká republika se k této strategii staví velice pozitivně. Podle ní, je třeba reagovat na nově vzniklé výzvy. Především se jedná o celosvětový problém odlesňování velkých ploch. zdůrazňuje naléhavost včasného přijetí nové lesnické strategie EU po roce 2020. Ta by měla umožnit účinněji reagovat na nové výzvy v odvětví lesnictví nejen v členských státech Evropské unie, ale měla by napomoci ke zmírnění degradace lesů na celém světě. Potřeba je vyváženosti mezi několika

oblastmi. A nahlížet na z celkového hlediska. Zejména se jedná o ekonomické, environmentální a sociální aspekty. Upozorňuje také na úlohu Stálého lesnického výboru, zejména na jeho posílení aktivit. (ec.europa.eu)

8 Lesnictví v následujících letech

V nejbližší době by měla vzniknout nová lesnická strategie, která bude spolu se Zelenou dohodou tvořit nový rámec pro obhospodařování lesů. Řešeny budou ovšem i další oblasti. Důraz bude kladen na udržitelný růst a zmírňování změn klimatu, řešeny jsou i otázky zlepšování životního prostředí. Nová lesnická strategie je prozatím ve stádiu, kdy je vystavena komentářům veřejnosti, ta má možnost se k ní vyjádřit. Poté budou návrhy komunikovány a následně by již mělo dojít k jejímu dopracování.

Cílem Strategie v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 je zavést ochranu nejméně na 30 % půdy i moří a zajistit tím tak uchování rozmanitosti ekosystémů. Ty bude potřeba nadále chránit a podporovat jejich rozvoj. Do roku 2030 by mělo v souladu s Agendou pro udržitelný rozvoj 2030 a s cíli Pařížské dohody o změně klimatu dojít k oživení biologické rozmanitosti ve prospěch všech. Komise bude usilovat o to, aby se do konce roku 2021 dohodla s členskými státy na kritériích a pokynech pro další určení oblastí. Ty poté budou muset prokázat do roku 2023 pokrok v oblasti právního určování nových chráněných území. Rovněž bude důležité prosazovat stejná opatření na celosvětové úrovni.

9 Závěr

V poslední době je viditelný směr, kterým se lesní hospodářství, respektive lesnická politika ubírá. Jestliže dříve bylo dbáno jen na jakousi produkční funkci lesa, v současné době je pozorován obrat a důraz je kladen i na mimoprodukční funkce. Je to dáno i tím, jak se vyvíjí společnost. Čím dál tím větší důraz je kladen také na ekologické služby lesa.

Před vstupem České republiky do Evropské unie nebyly tyto cíle příliš naplňovány. Les byl chápán spíše jako zdroj dřeva. Za tu doby prošlo lesní hospodářství velkými změnami, ať se již jedná o majetkové změny, či způsoby obhospodařování.

Vliv Evropské unie a jejího směřování k udržitelnějšímu pěstování lesů, zachování biologické rozmanitosti, podpoření lesnického sektoru jakožto odvětví, do kterého je třeba investovat více peněžních prostředků byl zaznamenán ještě před vstupem České republiky do Evropské unie. Bylo třeba se postupně seznamovat s legislativou, která byla odlišná od té naší.

V poslední době vzniklo několik strategií, plánů, směrnic, nařízení, které mají vliv na fungování lesnické politiky, potažmo lesního hospodářství. Do České republiky jsou tyto přenášeny přímo v podobě nařízení, směrnic, či nepřímo pomocí národních programů a zásad. Ty mají za úkol plnit především cíle, ke kterým se náš stát zavázal při vstupu do Evropské unie.

Nezbytná ke všem těmto akcím je i otázka financování. Program rozvoje venkova se řadí mezi jeden z nejdůležitějších, který zahrnuje široký výčet aktivit a programů, které jsou v rámci tohoto programu podporovány. Prostředky z něho plynou především z unijních zdrojů, ale částečně jsou uplatňovány i z rozpočtu daného státu.

V následujícím období bude třeba reagovat na další výzvy, které se v oblasti lesů, ale i příbuzných oblastí budou objevovat. Již probíhá postupná přeměna druhové skladby našich lesů. Dbáno je i na vyšší podíl listnatých dřevin v našich lesích.

10 ZDROJE

DOMES, Zdeněk. *Lesnická politika I*. Brno : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně. 1995. 140 s. ISBN 80-7157-176-8.

HOLUŠOVÁ, Kateřina. *Základy lesnické politiky: skriptum*. Vydání první. Brno : Mendelova univerzita v Brně. 2018. 120 s. ISBN 978-80-7509-616-6.

HOLUŠOVÁ, Kateřina, ed. *Evropská lesnická politika a nové pojetí významu lesů: sborník příspěvků ze seminářů na veletrhu Silva Regina 2014*. Brno : Mendelova univerzita v Brně. 2014. 56 s. ISBN 978-80-7375-587-4.

MATĚJÍČEK, Jiří; Prčina, Anton. *Lesnicko-dřevařský sektor a Evropská unie*. 2.rozšířené vydání. Jiloviště-Strnady: Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, 2008. ISBN 978-80-86461-96-0

POLENO, Zdeněk a kol. *Lesnický naučný slovník. 1. díl A-O*. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR. 1994. 743 s. ISBN : 80-7084-111-7.

VAŠÍČEK, Jaromír; OLIVA, Jiří. *Lesnická politika*. ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. Praha : Česká zemědělská univerzita. Fakulta lesnická a dřevařská. 2017. 210 s. ISBN 978-80-213-2741-2.

Stručně o lese v České republice. Praha : Ministerstvo zemědělství, [2016]. ISBN 978-80-7434-266-0.

KROTT, Max. *Forest Policy Analysis*. Springer, Dordrecht. 2005. 323 p. ISBN 978-1-4020-3478-7

10.1 Elektronické zdroje:

OLIVA, Jiří. BEGINNING AND DEVELOPMENT OF THE CZECH FOREST POLICY. *Scientia agriculturae bohemica: scientific journal of the Czech University of Agriculture*. [online] Prague. 2006. [2021-04-16]. Dostupné z WWW <<file:///home/chronos/u-dc958cb93114e060e050b2fae258ea601c13c2b4/MyFiles/Downloads/file-7-part-27.pdf>>. ISSN 1211-3174.

Články v elektronických periodikách

VAŠÍČEK, Jaromír. *Lesnická politika České republiky před vstupem do Evropské unie*. Lesnickaprace.cz. [online] 1999, r.78, č.11/99 [2021-04-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.lesprace.cz/casopis-lesnicka-prace-archiv/rocnik-78-1999/lesnicka-prace-c-11-99/lesnicka-politika-ceske-republiky-pred-vstupem-do-evropske-unie>>.

MATĚJČEK, Jiří. *Lesnická strategie EU*. Lesnickaprace.cz.[online] 2003. r. 82, č.11/03 [2021-04-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.lesprace.cz/casopis-lesnicka-prace-archiv/rocnik-82-2003/lesnicka-prace-c-11-03/lesnicka-strategie-eu>> .

KREJZAR, Tomáš. *Nová lesnická strategie EU: Přispěje nová lesnická strategie k lepší koordinaci politik, které mají dopad na lesy a lesnický sektor?*. Lesnicka prace.cz [online] 2013 r.92 č.11/13 [2021-04-16]. Dostupné z WWW: <<http://lmda.silvarium.cz/view/uuid:23327398-a580-48fe-a0c7-fc98cd085a66?page=uuid:5da43216-c5e2-11e4-9f52-001b63bd97ba>>.

CHYTRÝ, Martin. *Postavení lesního hospodářství v kontextu vstupu ČR do EU*. Lesnickaprace.cz [online] 2003 r.82 č. 07/03 [2021-04-16]. Dostupné z WWW:

<<http://www.lesprace.cz/casopis-lesnicka-prace-archiv/rocnik-82-2003/lesnicka-prace-c-07-03/postaveni-lesniho-hospodarstvi-v-kontextu-vstupu-cr-do-eu>>.

Webové stránky institucí

uhul.cz. Oblastní plány rozvoje lesů [online]. Brandýs nad Labem : Ústav pro hospodářskou úpravu lesa [2021] [cit. 2021-04-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.uhul.cz/nase-cinnost/oblastni-plany-rozvoje-lesu/co-jsou-to-oprl>> .

uhul.cz. Oblastní plány rozvoje lesů [online]. Brandýs nad Labem : Ústav pro hospodářskou úpravu lesa [2020] [cit. 2021-04-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.uhul.cz/nase-cinnost/373-oblastni-plany-rozvoje-lesu/oprl2/849-aktualizace-oprl>>.

Euroskop.cz. Věcně o Evropě. [online]. [cit. 2021-04-19] Dostupné z WWW: <<https://www.euroskop.cz/167/sekce/asociacni-dohoda/>>.

Euparl.europa.eu. Legislative train 03/21 European Green Deal [online]. [cit. 2021-04-19] Dostupné z WWW: <<https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-european-green-deal/file-new-eu-forest-strategy>>

Legislativní dokumenty

Česko. Ministerstvo zemědělství. *Implementační plán Strategie resortu Ministerstva zemědělství na období 2017-2020*. 2017. Praha. Dostupné také z WWW:<http://eagri.cz/public/web/file/571642/Implementacni_plan_Strategie_resortu_Ministerstva_zemedelstvi_na_obdobi_2017_2020.pdf>.

Česko. Ministerstvo zemědělství. *Strategie resortu ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030*, 2016. Praha. Dostupné také z WWW: <http://eagri.cz/public/web/file/460683/_460659_683669_Strategie_resortu_ministerstva_zemedelstvi_s_vyhledem_do_2030.pdf>.

Česko. Ministerstvo zemědělství. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2019*. 2020. Praha. Dostupné také z WWW: <http://www.uhul.cz/images/ke_stazeni/zelenazprava/ZZ_2019.pdf>. ISBN 978-80-7434-571-5

Česko. Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem. *Národní lesnický program pro období do roku 2013*. 2008 Praha. Dostupné také z WWW: <http://www.uhul.cz/images/NLP/NLP_II_final_CZ.pdf>. ISBN 978-80-7084-738-1

Česko. Ministerstvo zemědělství. *Aplikační dokument ke Koncepti státní lesnické politiky do roku 2035*. 2021. Praha,. Dostupné také z WWW: <http://eagri.cz/public/web/file/669446/Aplikacni_dokument_ke_Koncepci_statni_lesnicke_politiky_do_roku_2035.pdf>.

Česko. Ministerstvo zemědělství. *Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035*. 2020. Praha. Dostupné také z WWW: <http://eagri.cz/public/web/file/646382/Koncepce_statni_lesnicke_politiky_do_roku_2035.pdf>.

Česko, vláda. *Zásady státní lesnické politiky*. 2012 Praha. Dostupné také z WWW: <http://eagri.cz/public/web/file/180842/ZSLP_2012.pdf>

Česko. Vláda. *Národní lesnický program I*. 2003. Praha. Dostupné z WWW: <http://www.uhul.cz/images/NLP/1Podklady/5_NLP_z_roku_2003/NLP_I_z_roku_2003.doc>.

Česko. Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem. *Vyhodnocení Národního lesnického programu II*, 2019. Brandýs nad Labem. Dostupné také z WWW: <http://www.uhul.cz/images/NLP/VyhodnoceniNLP2/Vyhodnoceni%20NLP2_L.pdf>

Česko. Ministerstvo životního prostředí. *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu. Implementační dokument Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2015)*. 2017. Praha. Dostupné také z WWW:

<[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu/\\$FILE/OEOK-NAP_cely_20170127.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu/$FILE/OEOK-NAP_cely_20170127.pdf)>.

Česko. Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR. 2015. Praha. Dostupné také z WWW:*

<[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf)>.

Česko. Ministerstvo životního prostředí. *Vyhodnocení plnění Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu. 2019. Praha. Dostupné také z WWW:*

<[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyhodnoceni_plneni_planu_klima/\\$FILE/OEOK-vyhodnoceni_NAP_AZK-20200221.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyhodnoceni_plneni_planu_klima/$FILE/OEOK-vyhodnoceni_NAP_AZK-20200221.pdf)>.

Česko. Ministerstvo životního prostředí. *Politika ochrany klimatu v ČR. 2017. Praha. Dostupné také z WWW:*

<[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/politika_ochrany_klimatu_2017/\\$FILE/OEOK-POK-20170329.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/politika_ochrany_klimatu_2017/$FILE/OEOK-POK-20170329.pdf)>.

Belgie. Evropská Komise. ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ. *Pokrok při provádění strategie EU v oblasti lesnictví. „Nová strategie v oblasti lesnictví: pro lesy a odvětví založená na lesnictví”. 2018. Brusel. COM(2018)811. Dostupné také z WWW: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0811&from=EN>>.*

Belgie. Evropská Komise. SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU. *Podávající zpráva o provádění Strategie EU v oblasti lesního hospodářství. 2005. Brusel. SEC(2005)333. Dostupné také z WWW: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:l60040>>.*

Belgie. Evropská Komise. SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU. *O akčním plánu EU v oblasti lesnictví. 2006. Brusel. SEC(2006)748. Dostupné také z WWW: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:l24277&from=CS>>.*

Belgie. Evropská Komise. SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ. *Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu*. 2013. Brusel COM(2013)216. Dostupné také z WWW: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0216&from=PL>>

Belgie. SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ. *Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030. Navrácení přírody do našeho života*. 2020. Brusel.. COM(2020)380 Dostupné také z WWW: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0380&from=EN>>.

Belgie. Zpětná vazba od Ministerstva zemědělství České republiky, Nová lesnická strategie EU. 2020. Brusel.. Dostupné také z WWW: <<https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12674-Forests-new-EU-strategy/F1290877> >.

Belgie. ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ o provádění strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu. 2018. Brusel.. COM(2018)738 Dostupné také z WWW: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2018:738:FIN>>.

Belgie. Komise evropských Společenství. SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU. *O Akčním plánu pro lesnictví*. 2006. Brusel. SEC(2006)748. Dostupné také z WWW: <http://www.uhul.cz/images/NLP/1Podklady/4_Evropske_souvislosti/3_AP_pro_lesy_CS.pdf>.